

Valjarna II. po kolektivnem dopustu

Od majhne, zastarele tovarne smo vsak dan bliže podjetju z modernimi stroji, sodobno tehnologijo in veliko serijsko proizvodnjo. Imamo učinkovito samoupravljanje in sodobno organizacijo dela. O tem smo veliko pisali pri nas in tudi drugi so nas velikokrat pohvalili.

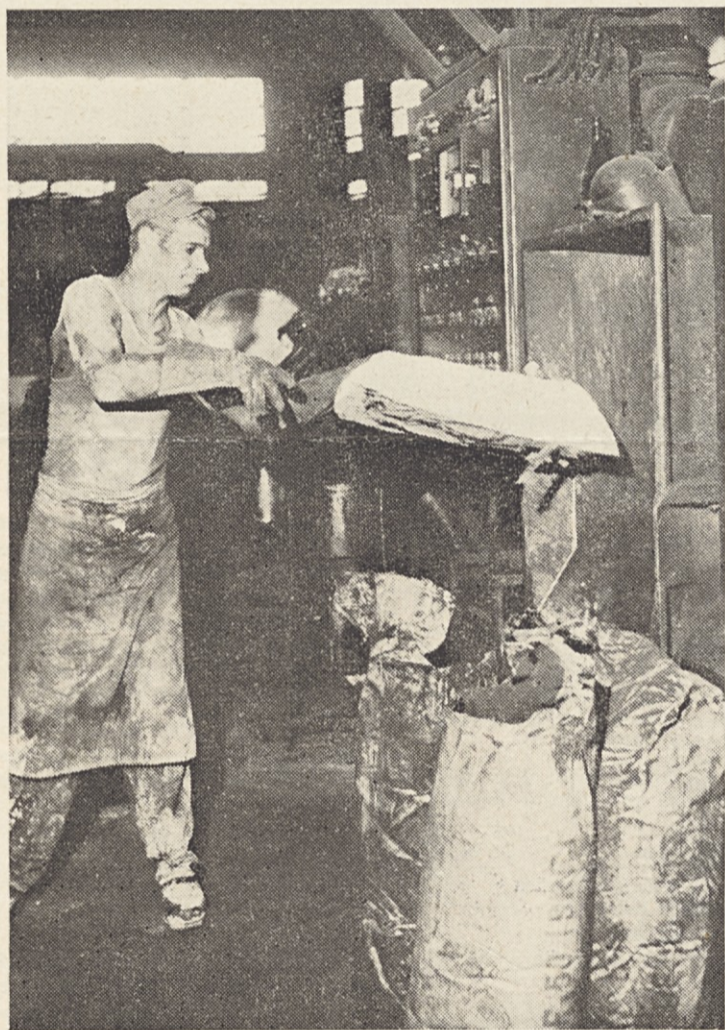
Pa vendar se morda premalokrat ustavimo ob posameznem delavcu ali skupini, ki pravzaprav — kot kamečenk v mozaiku — se

to je tudi tedaj, ko imajo predvideno malico in čas ob koncu izmene, predviden za kopanje.

Tako danes z največjimi napori nadomeščajo nepredviden izpad.

Vedo, da to ne bo moglo dolgo trajati, toda vedo tudi, da zavoljo njihovega dela ne bo zmanjšana planirana proizvodnja v ostalih delovnih enotah.

Vse to zmorejo dobri, poštvalni delavci. Tako so nekateri prišli na delo zjutraj prvi dan po

stavljajo celoto in vsak od njih v organiziranem procesu opravlja svoje delo.

Današnji zapis je namenjen enemu od mnogih primerov.

DE polizdelki pnevmatike, valjarna II, se je po kolektivnem dopustu znašla v velikih težavah: pokvaril se je eden od najpomembnejših strojev, mikser M-18. Na njem so vsak dan zmešali zmesi in masticirali približno 30 ton kavčuka. Popravilo bo gotovo trajalo nekaj mesecev, kajti rezervne dele moramo dobiti iz SZ. Izpad morajo kriti ostali mikserji in dvovaljčniki.

Toda kako?

Izhod so našli v skupnem dogovoru z delavci pri strojih, vodstvom DE polizdelki pnevmatike in službo za organizacijo proizvodnje: delavci pri mikserjih in dvovaljčnikih bodo delali ves čas,

kolektivnem dopustu, a so morali domov zaradi spremenjenega programa. Prišli so zvečer — brez ugovarjanja.

Mikserji imajo sedaj močno povečan program mešanja zmesi. Delavci morajo biti ob strojih preko svojega delovnega časa in se dostikrat odrečejo kajenju in kratkemu oddihu med delom.

Zavedajo se, da mora biti program izpolnjen in vsi skrbijo, da je čim manj zastojev pri sestavljanju, transportu in mešanju zmesi.

In ob koncu še to: vsi ti delavci dobro vedo, da tako ne delajo samo za svoj zaslužek — kajti v valjarni delavci nimajo norm. Torej gre za korist vsega podjetja, vseh nas.

Komisija za delitev OD ali pa DS podjetja sta do takih primerov gotovo pozorna.

Določila o narodni obrambi v statutih delovnih organizacij

Naš dosedanji statut je le kratko omenjal, da dela v okviru podjetja tudi narodna obramba. Novi zakon o narodni obrambi pa je določil in predpisal, da morajo vse delovne organizacije v statutih določiti pravo mesto narodni obrambi. Tako je npr. poleg drugega v 60. členu zakona o narodni obrambi zapisano:

— Vsaka delovna organizacija v svojem statutu določa delovno področje in odgovornost svojih organov v zvezi s pripravami za narodno obrambo in za primer vojne;

— da v splošnem aktu določi delovna organizacija posebne dolžnosti in odgovornosti članov delovne organizacije v zvezi s pripravami za obrambo za primer vojne.

Zakon o narodni obrambi ni določil oblik notranje organizacije narodne obrambe v delovnih organizacijah, postavil je temeljna načela, na osnovi katerih je organizacija teh nalog in njena oblika dolžnost in pravica vsake delovne organizacije. Tu je spoštovano načelo samoupravnosti ob tem, da obveznost postavlja zakon. Tako v okviru zakonitih določil obstajajo zaradi različnih območij dela in številčnosti zaposlenih v posameznih delovnih organizacijah različne oblike civilne zaščite in narodne obrambe. Tudi določila v statutih delovnih organizacij, ki se nanašajo na obveznost do narodne obrambe, bodo različna, vsa pa bodo vsebovala osnovne obveznosti organov upravljanja in delavcev, katere določa zakon o narodni obrambi.

V osnutku predloga za nov statut bodo tudi določila o obveznosti do narodne obrambe. Uvodoma bo v statutu povedano, da je obramba domovine dolžnost, ter da je v ta namen treba v miru postaviti pogoje za možnost obrambe neodvisnosti. Poleg tega bo statut določil organizacijo in priprave ter ukrepe za narodno obrambo v primeru vojne;

— postavil bo organizacijo civilne zaščite in izvršne organe za narodno obrambo (ti organi so lahko komisija, štab ali eno in drugo dopolnjeno s strokovnimi komisijami. Naziv ni obvezen);

— statut bo določal način imenovanja predsednika in članov organov narodne obrambe (civilne zaščite);

— prav tako bo določal ostale akte, ki regulirajo izvajanje priprav za narodno obrambo;

— daje osnovno za gradnjo objektov, potrebnih za obrambo;

— določal bo oblike financiranja za potrebe narodne obrambe;

— določal bo tajnost podatkov o narodni obrambi in postavljaj njihovo varovanje;

— določal bo obveznosti in program za izobraževanje s področja obrambe in zaščitne naloge članov delovne skupnosti. Vse te naloge morajo dobiti primerno obliko določil v statutih in splošnih aktih podjetij. Delavski svet in upravni odbor podjetja sta odgovorna za izvršitev nalog, ki jih postavlja narodna obramba. Upravni odbor pripravlja predloge, ki jih sprejema delavski svet podjetja ter kontrolira izvajanje tako sprejetih nalog. Upravni odbor ali direktor podjetja sta dolžna, da rešujeta vrsto rednih nalog s področja narodne obrambe. Ob tem ima direktor podjetja vsa pooblastila in posebne dolžnosti.

Komisija za pripravo osnutka splošnih aktov podjetja ima že pripravljen predlog določil o naši obveznosti do narodne obrambe. Člani delovne skupnosti, ki imajo do obrambe posebne naloge, pa so o svojih dolžnostih obveščeni. Nekateri člani menijo, da jih vojaška nesposobnost (potrdilo o nesposobnosti) razrešuje dolžnosti do civilne zaščite in obrambnih nalog v podjetju. To pa ni točno: obramba je naloga vsakega državljanca, torej vsakega delavca, zaposlenega v našem podjetju. Obramba v podjetju je kot obvezen vpoklic v rezervni sestav armade s to razliko, da so v obrambni obveznosti v okviru podjetja zajete tudi zaposlene žene in za

Ko zaslišiš sireno...

vojaško službo nesposobni delavci.

Dogodki lanskega leta v avgustu so pokazali, da so te obveze nujnost za naš socialistični samoupravni sistem. Naši delovni ljudje pa so s svojo solidarnostjo ob lanskoletnih vajah JLA in dogodkih v svetu pokazali svojo patriotsko domovinsko zavest in pripravljenost braniti svojo domovino.

VINKO KEPIC

Z lanskoletne vaje civilne zaščite

Pred razpravami

Lastne izkušnje dosedanjega urejanja samoupravnih odnosov v podjetju in letošnje ustavne in zakonske spremembe so narekovale potrebo, da se dopolni statut našega podjetja. Glede na razvoj samoupravnosti pri nas nam te spremembe pomenijo zelo naravno in smiselno dopolnitev sedanjih določil v statutu in drugih splošnih aktih. Že dosedanje praktične izkušnje so nakazovale, v kakšnih organizacijskih in družbeno-ekonomskih odnosih se bo razvijalo in uresničevalo samoupravljanje podjetja v bodoče. Zakonske spremembe nam ne rušijo samoupravne strukture in delitve dela, ki sta nastali v naših specifičnih pogojih, zato bodo dopolnjena tista določila statuta, na katere se te spremembe smiselno navezujejo.

Poleg tega se dopolnitve nanašajo še na spremembe po spojitvi podjetij Standard — Sava ter na predloge, ki jih je izoblikovala dosedanja praksa pri uveljavljanju organizacijskih, družbeno-ekonomskih in samoupravnih odnosov v podjetju.

Delavski svet podjetja je zato imenoval komisijo za samoupravne predpise, ki naj spremlja dopolnjevanje statuta, obravnava izdelane osnutke, organizira javne razprave in določi skupino strokovnih delavcev za sodelovanje pri osnutkih statuta. Komisija in skupina strokovnih delavcev se pri svojem delu ravnata po programu dela kadrovske službe, ki je v njem zajela vse druge spremembe ter dopolnitve. Doslej so izdelani osnutki za štiri poglavja dopolnje-

o statutu

nih določil statuta in organizirane tri javne razprave. Pravkar se dokončujejo osnutki s področja organizacije podjetja in družbeno-ekonomskega ter samoupravnega položaja delovnih enot. O tem gradivu bo javna razprava v začetku septembra, sledile pa bodo še razprave o razvijanju sistema delitve OD, o urejanju delovnih razmerij in drugem.

Zgleda, da bo na osnovi postavljenega programa dela osnutka mogoče izdelati do roka in da bodo širše javne razprave v podjetju v predvidenem roku.

STEFAN MARCIJAN

Delo med kolektivnim dopustom

NAŠ RAZGOVOR

Čeprav je od kolektivnega dopusta preteklo že skoraj mesec dni, bi vseeno radi zapisali v našem glasilu nekaj besed o tem, kaj so delali med tem časom naši vzdrževalci.

Na vprašanja odgovarja tov. Tone Božič, vodja mehanične delavnice.

1. Zakaj delo prav med kolektivnim dopustom?

Nenehno naraščanje mehanizacije in avtomatizacije proizvodnje zahteva od vzdrževalnih služb vedno večje napore, da bi s pravilnim vzdrževanjem strojev dosegle nemoteno in neprekinjeno proizvodno dejavnost. Tako smo se tudi v naši tovarni odločili organizirati plansko preventivno vzdrževanje. S takim sistemom vzdrževanja in s pravočasno zamenjavo obrabljenih strojnih delov preprečimo nepričakovane okvare strojev in s tem izpade v proizvodnji. Seveda moramo pri vsem tem gledati tudi na stroške. Rezultati kažejo, da s planskim vzdrževanjem vzdržujemo nemoteno proizvodnjo z najmanjšimi stroški.

Tehniško organizacijski ukrepi za plansko preventivno vzdrževanje so:

- tekoče vzdrževanje,
- periodična menjava olj,
- periodični pregledi,
- mala popravila,
- srednja popravila,
- generalni remont,
- kontrola.

Podatke za pravočasno zamenjavo strojnih delov zbira priprava vzdrževanja s periodičnimi pregledi. Poleg tega vzdrževalci dnevno beležijo morebitne napake. Zivljenjsko dobo nekaterih hitro obrabljenih delov (ležaji, zobniki) lahko izračunamo.

S pomočjo teh podatkov izdelamo plan investicijskega vzdrževanja za vsako naslednje leto. Vse navedene ukrepe planskega vzdrževanja bi nekako lahko opravili v prostih sobotah in nedeljah ter med prazniki, razen srednjih popravil in generalnih remontov. Ker nimamo rezervnega strojnega parka in ker zahteva naš proizvodni proces sinhrono vzdrževanje vseh strojnih kapacitet, si ne moremo privoščiti zastojev strojev zaradi večjih popravil med redno proizvodnjo. Zaradi tega smo se odločili za kolektivni dopust, v katerem bi lahko ta dela

izvršili. Prav tako je EOS z izračunom ugotovila, da so planirana vzdrževalna dela v času kolektivnega dopusta ekonomsko utemeljena. Iz obračuna prihrankov in izgube zaradi kolektivnega dopusta je bilo razvidno, da so prihranki zaradi kolektivnega dopusta dosti večji kot izguba. Izguba vsebuje fiksne stroške, ki so kljub prekinjeni proizvodnji nastali in pa izgubljeni dobiček, ki bi ga lahko ustvarili, če bi proizvajali. Kot rečeno, bi nekateri večji remont, povzročili izpad proizvodnje. Izguba zaradi tega izpada in dodatni stroški, ki bi nastali, če bi v kolektivnem dopustu delali, pa bi bila večja, kot v primeru kolektivnega dopusta.

2. Kaj ste delali (mislim na večje remonte ipd.)?

Za delo med kolektivnim dopustom izdelamo po letnem planu investicijskega vzdrževanja in po zahtevah vodij proizvodnih oddelkov plan vzdrževalnih del v času kolektivnega dopusta, ki ga pregleda in potrdi SOP.

Glavna dela izvršena med kolektivnim dopustom letos:

Mehanična delavnica:

- generalni remont hladilne bane v valjarni II,
- generalni remont sejalne naprave,
- zamenjava ležajev v reduktorju mikserja GK-100,
- zamenjava zobnikov, ležajev in olja v reduktorju dvovaljčnika,
- čiščenje štirivaljčnega kalandra,

— srednja in mala popravila BOM preš v avtopnevmatikarni,

— menjava zobnikov in ležajev pri reduktorju trivaljčnega kalandra,

— generalni remont stažne preše za popravilo transportnih trakov,

— popravilo opletilnih strojev in stažnih preš v tehnični hali,

— predelava vulkanizacijske preše za veloplašče,

— menjava ležajev in zobnikov v reduktorju dvovaljčnikov,

— generalni remont vseh črpal v stiskarni I,

— generalni remont cepilnega stroja za cepljenje kož,

— generalni remont tovornega dvigala v obratu IV,

— pregled in popravilo vseh instalacij,

— ostalo.

Elektrodelavnica:

— remont elektromotorjev in stikalnih naprav,

— remont električnih zbiralk, zamenjava kontaktov in priključkov,

— remont in popravilo instrumentov, programatorjev, laboratorijskih strojev in elektronaprav,

— remont in popravila na električnih strojih in napravah na vseh treh obratih,

— popravilo regulacije na glavnem nanašalnem stroju v obratu IV,

— ostalo.

Energetika:

— ometavanje, čiščenje kotlova s kislino, čiščenje armatur in zunanjih površin parnih kotlov,

— čiščenje dimnikov,

— ureditev filtra za industrijsko vodo,

— čiščenje in pregledi tlačnih posod,

— popravilo kurišča pri kotlu KRUPP.

Gradbeno mizarska delavnica:

— čiščenje energetskih kanalov,

— ureditev filtra pri pranju tehniških izdelkov,

— izdelava odrov za generalne remonte,

— beljenje oddelkov,

— popravila tlakov,

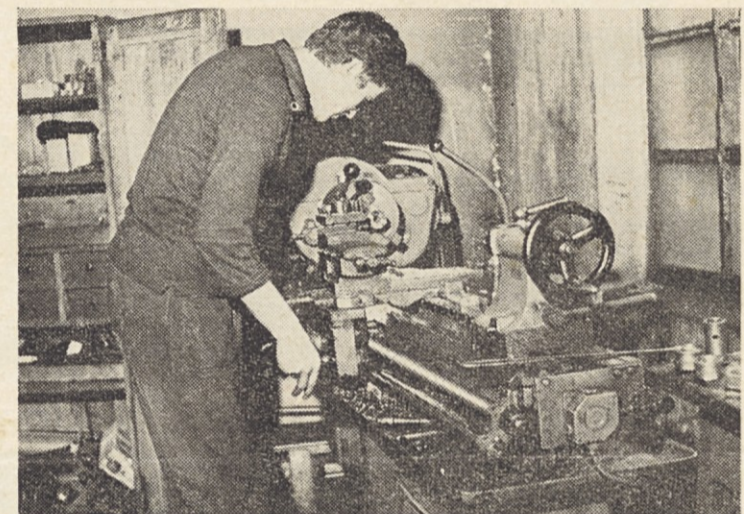
— izdelava novih kadi pri sodovih za barvanje,

priprava potrebnih rezervnih delov in reprodukcijskega materiala, strokovna navodila, organizacija dela v delavnicah, skupno reševanje problemov, koordiniranje del med delavnicami, kontrola del, stimulacija za dobro opravljeno delo itd.

Če vse navedene operacije dobro in sinhrono delujejo, potem je uspeh zjamčen, to je, odnos delavcev do dela je dober. To nam potrjujejo tudi dejstva, da so bila vsa nujna predvidena dela med kolektivnim dopustom v redu izvršena, ker smo pravočasno začeli s pripravami. Vsak delavec, bodisi iz priprave vzdrževanja ali delavnice, je poznal svoje naloge in jih je tako tudi dobro izvršil.

5. Kaj na splošno menite o vzdrževanju strojev in naprav pri nas?

Rezultati kažejo, da je vedno manj zastojev in s tem prekinitev redne proizvodnje zaradi planirane preventivnega vzdrževanja. Pri tem izvzamem težke okvare strojnih delov zaradi slabega materiala in nepravilne izvedbe. Delavci v delavnicah so že precej dobro izvežbani, poznajo strojni

— čiščeje jezu v centrali obrata IV.

Med kolektivnim dopustom so opravile delovne enote mehanična delavnica, energetika in gradbeno mizarska enota skupaj 21.340 delovnih ur, vrednost dela 213.918 N din in vrednost porabljenega materiala 711.230 N din.

3. Koliko naših delavcev je bilo med kolektivnim dopustom na delu?

Del.enota	St. zaposlenih
mehanična delavnica	146
elektro delavnica	40
energetika	29
gradbeno mizarska enota	28
SKUPAJ	243

4. Kakšen odnos imajo delavci do dela?

To je predvsem odvisno od reda v delavnicah, ki povezuje določene elemente v celoto, kot npr. vodenje, planiranje del, izdelava načrtov, pravočasna dobava in

park in napake strojev. Na skladišču imamo najnujnejše rezervne dele. Dela so tako lahko pravočasno in kvalitetno izvršena. Seveda bo treba še marsikaj novega vpeljati, izpopolniti, zamenjati, da bo vzdrževanje res kvalitetno.

6. Kakšen odnos imajo — po vašem mnenju — delavci iz proizvodnih delovnih enot do strojev in naprav?

Podatki o strojelomih leta 1967 8 strojelomov leta 1968 9 strojelomov leta 1969 7 strojelomov

nam povedo, da nekateri delavci v proizvodnih delovnih enotah še nimajo pravilnega odnosa do strojev in naprav, vendar moram pripomniti, da je vedno več delavcev, ki vedo, da je dohodek podjetja in s tem seveda tudi njihov v veliki meri odvisen od brezhibnega in točnega delovanja ter življenjske dobe strojev.

Potrošniki nam pišejo

Piše nam uporabnik naše avtopnevmatike Kolember Stevo, uslužbenec KPD iz Stare Gradiške.

Vozim TAM 4500, ki je bil izdelan avgusta 1967. leta. Na novem vozilu, katerega prvi sofer sem, so bile montirane vaše avtomobilske gume, ki jih bom zamenjal šele sedaj, ko sem z njimi prevozil okrog 150.000 km. Povem naj vam, da sem vozil že z avtomobilskimi gumami mnogih proizvajalcev.

Z gumami pirelli sem prevozil 80.000 km, z dunlopovimi 110.000 km. z michelin gumami 80.000 km, s firestonovimi 65.000 km, s continentalovimi gumami 90.000 km. Tako dolgo, kot so vzdržale vaše gume, niso vzdržale do danes še nobene.

Kot sofer in uporabnik vaše tovrne avtopnevmatike vam čestitam in želim vašemu kolektivu, posebno oddelku avtopnevmatikarne še mnogo uspehov.

Nadam se da ovakva istrajnost i kvalitet Vaših guma interesira i Vas radi tega Vas i obveštavam a verodostojnost mojih navodil potvrdjuje uprava našeg preduzeća. Izveštavajući Vas po prednjem te u očekivanju Vašeg cenjenog odgovora ja Vas drugoraki pozuravljam na željom da i nadalje proizvodite takav i još bolji kvalitet auto guma.

S poštovanjem

Upravičujem da sam toliko puno se oko 30% veće loših cest kao što su bad nos u Bosni, a oko 70% po asfaltu, ljeti i zimi, jer mi je priroda još takova da mnogo putujem. Samo sam na 1. gumi

годарен и нека и останалите производители од Југославија се огледат вас Словенците, на Вашот одличек квалитет, еластичноста и удобноста возење на возило.

Јас само можам да Ви испратам истада добри поздраве Македонија и убава Скопје и да Ви пожелам да и во иднина идете само пред во усовршувањето на квалитетот на гумите. Ако овакав квалитет

Zgoraj levo:

Detalj iz mehanične delavnice v obratu IV.

Desno:

V mehanični delavnici obrata II.

Pohvala inž. Božiča za njihovo

delo je nedvomno laskavo priznanje za požrtvovalno delo naših mehanikov, električarjev, mizarjev in zidarjev.

Spodaj desno:

Objektiv je »skljocnil« tudi v tistem kratkem času, ko so delavci ob mikserjih in dvovaljčnikih sedli k malici.

Valjarna II

Nadaljevanje s 1. strani

Naš namen je bil opozoriti, da bo v prihodnje treba računati na rezervne dele tudi za ključne stroje, z zapisom pa dati tovarišem iz valjarne skromno priznanje.

Mnogo takihle pisem napišejo naši potrošniki

Novo v RTS

Ker že dlje časa nismo pisali o delu RTS, smo tov. Leva Premruja, direktorja RTS prosili, če za naše glasilo odgovori na naslednja vprašanja:

1. V razgovorih z delavci v proizvodnji je opaziti dobro mnenje o delu RTS, to je vaših tehnologov; je to posledica izboljšane organizacije vaše službe, boljšega nagrajevanja ali izboljšane kadrovske strukture?

Boljše uveljavljanje RTS v zadnjem letu je posledica več faktorjev. RTS se je kadrovske okrepila, temu pa je pripisati večjo aktivnost delavcev RTS pri problemih

valnega oddelka. Razvoju tehnologije in novostim proizvodnje v svetu pa sledi novo organizirana informacijsko dokumentacijska služba ter jih z BILTENOM posreduje vsem zainteresiranim v tovarni.

Vzporedno s kadrovske in organizacijske problemi pa smo skušali urediti sistem nagrajevanja, kar je vplivalo na uspešnejše delo službe.

Brez dvoma je v delu službe še vedno dokaj pomanjkljivosti, ki so pa predvsem posledica velikega obsega dela, delno pa tudi neizkušeni mlajši delavci. Prepričani pa smo, da se bo delo službe tudi v bodoče izboljšalo.

3. Ste uspeli v zadnjih mesecih s kakšnim novim izdelkom v proizvodnji?

V zadnjem letu je stekla proizvodnja mnogih novih izdelkov, za katere je vso dokumentacijo izdelala RTS. Omenimo naj le nekatere:

— v letu 1969 je stekla S tehnologija;

— končan je razvoj tehnološkega postopka najlonskih plaščev dimenzij 5.60—13, 5.90—13, 6.40—13 in 7.00—13 za hitrosti do 175 km/h;

— do novembra bo vse pripravljeno za proizvodnjo potniških plaščev z najlon karkaso, do konca leta pa za novi dezin Orion 9.00—20 in 8.25—20, medtem ko je 11.00—20 že v proizvodnji;

— v veloplašče je uveden kuralni kord.

Razvojna skupina za cevi in profile je izdelala vse potrebno za proizvodnjo odvodnih cevi za pralne stroje in zavornih cevi z neoprenske oblogo.

Razvojna skupina za proizvodnjo klinastih jermenov za avtomobilsko industrijo,

— transportne trakove s sintetičnimi tkaninami, in sicer: rayon

— poliamid, rayon in poliamid.

Pri prešanih izdelkih naj omenimo izdelavo avtomobilskih preprog in novih dimenzij Vtlak tesnilnih in distančnih obročev ter Bistral tesnil.

Posebej zanimiva je priprava proizvodnje športnih čolnov, katerih prototip bo predvidoma razstavljen prvič na Zagrebškem velesejmu. V proizvodnji je že vrsta novih vrst umetnega usnja, ki so bile vpeljane v letošnjem letu, in sicer: Stanboks (na trikoju in s podlogo), Savateks, Galax, Galaxina. Prav tako že teče proizvodnja cerad da trevir. Osvojeni pa so dalje še novi tipi, in sicer: Vivelan, Vivelan lux, Velan in Gigantil. Razvojna služba za kemične izdelke je razvila poleg ostalega proizvodnjo poliuretanskega lepila za plastificiran cepljenec, vrsto apretur za gume in apretur za visoki lesk, razvojna služba za naravno usnje pa Softy nappo za oblačilne, galanterijske in tapetniške namene, Semi anilin in anilin z metalnim učinkom za čevljarstvo.

4. Svočas so bile vedno pripombe na sodelovanje med razvojno tehnološko službo — službo za organizacijo proizvodnje — prodajno službo. Je to sodelovanje sedaj boljše in zakaj?

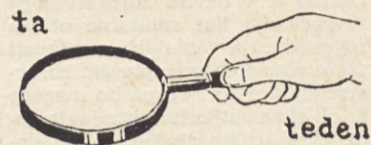
Na sodelovanje med službami ni pripomb. Za izboljšanje tega smo uvedli občasne sestanke med posameznimi zainteresiranimi službami, kjer se obravnavajo aktualni problemi. Ta sistem dela pa je omogočil koordinirano akcijo vseh odgovornih služb n zagotovil maksimalne rezultate.

5. Kaj RTS povzroča največ težav: tehnološka nedisciplin v proizvodnji, nekonstantna kvaliteta surovin...?

Brez dvoma je eden najtežjih problemov, ki jih pri delu srečujemo, nekonstantna kvaliteta surovin, kar je posledica zunanje trgovinskega režimov. Prav ta problem poveča delež tehnoloških nalog, ki jih morajo izvršiti razvojne skupine v zvezi s spremembami oz. zamenjavami surovin. Ne na zadnjem mestu pa moramo omeniti tudi probleme tehnološke nediscipline v obratu, o čemer pripravlja RTS posebno analizo, o kateri pa bomo napisali kaj več kdaj drugič.

Kaj je likvidnost?

V zadnjem času se mnogo piše in govori o likvidnosti oz. nelikvidnosti v našem gospodarstvu. O terminu samem se širijo različne razlage pa bi zato bilo potrebno v kratki informaciji obrazložiti, kaj edino lahko razumemo pod likvidnostjo oz. nelikvidnostjo.

Likvidnost je odgovarjajoči izraz za plačilno sposobnost delovne organizacije, da razpolaga z likvidnimi sredstvi: razpoložljivimi denarnimi sredstvi, zalogami izdelkov, surovin in drugih materialnih sredstev (kreditit itd.).

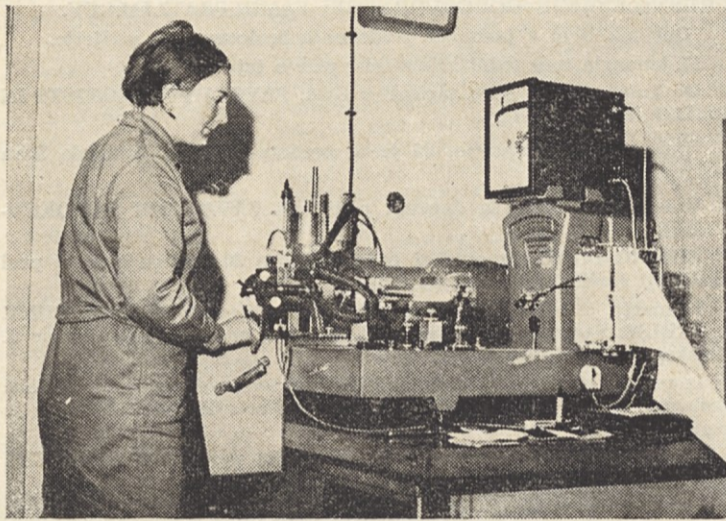
Organska sestava celotne vrednosti podjetja razlikuje predvsem med osnovnimi in obratnimi sredstvi. Pomembnejšo funkcijo v povečevanju vrednosti podjetja imajo obratna sredstva oziroma njihovo kroženje (faktor obratnosti sredstev). Obratna sredstva v toku proizvodnje krožijo in pri tem spreminjajo

no zagotovljena likvidna — denarna sredstva za financiranje potreb reprodukcijskih sredstev (drobni inventar). V vseh teh primerih podjetje lahko zapade v slabšo likvidnost ali postane celo nelikvidno.

Razlogi, ki privedejo do nelikvidnosti, so lahko subjektivni (notranji) ali pa objektivni (širše družbeni, sistemski).

Subjektivne pomanjkljivosti so predvsem v vseh tistih primerih, ko recimo nabavljamo prekomerne zaloge surovin oz. surovin, katerih uporaba ni mogoča in zaradi tega nastane zastoj v proizvodnji, nakopičijo se zaloge polizdelkov, nastane zastoj v prodaji izdelkov ali pa proizvajamo izdelke, ki jih ni mogoče prodati zaradi slabšega povpraševanja na trgu ali zaradi slabše kvalitete, oz. kadar je prodaja usmerjena na take kupce, ki so plačilno nesposobni in se s tem povečajo terjatve do kupcev.

Objektivni razlogi pa so zlasti zaradi neodgovarjajočih sistematskih rešitev, ko se npr. ne likvidirajo delovne organizacije, ki povečujejo izgubo oz. v primerih, ko so podjetja popolnoma nelikvidna, kadar pride do razkoraka med

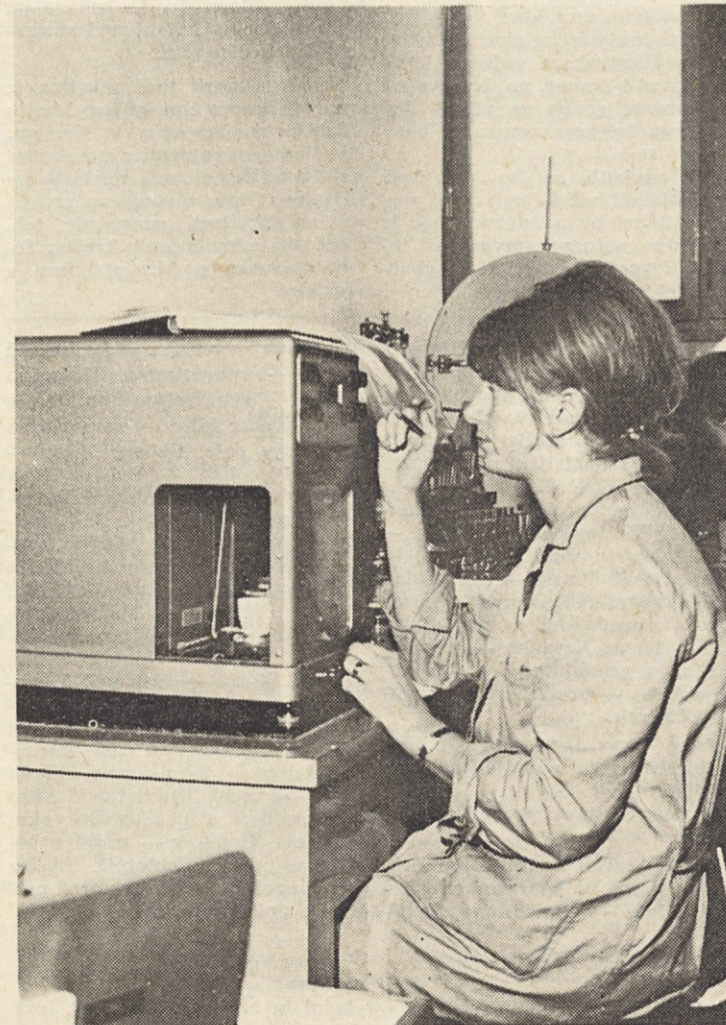
Novi stroji in novi kadri

proizvodnje in na drugih področjih. Ta okrepitev pa je zahtevala tudi povečan obseg proizvodnje, ker je bilo le tako mogoče posvetiti se vsem razmeroma raznolikim področjem proizvodnje, pri čemer pa nismo smeli pozabiti na razvoj novih izdelkov.

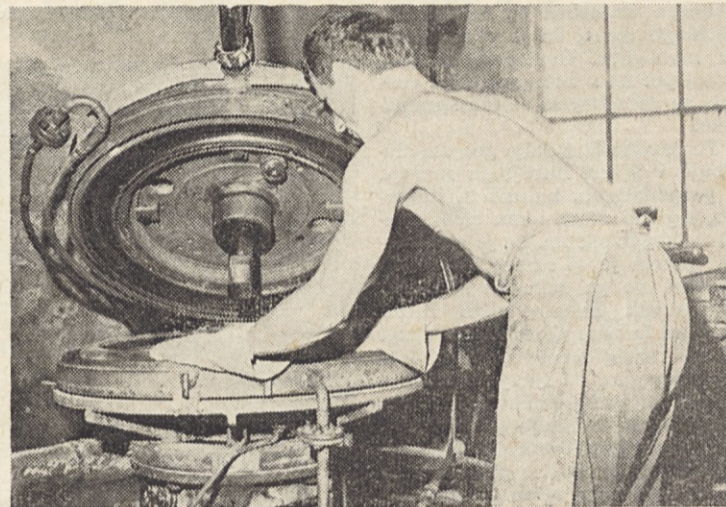
Za realizacijo vseh nalog je bilo potrebno službo tudi primerno organizacijsko preurediti, tako da so vse proizvodne delovne enote povezane z ustrezno razvojno skupino v RTS. Naloga razvojnih skupin pa je, da rešujejo težje tehnološke naloge za proizvodnjo in da razvijajo nove izdelke, čeprav je zadnje posebna naloga raziskova-

2. Čemu RTS posveča največ pozornosti: razvoju in konstrukciji novih izdelkov ali tekoči proizvodnji?

Delavci RTS so v prvem polletju 1969. leta končali 763 nalog. Od tega je cca 80 % tehnoloških nalog, ki so vezane na tekočo proizvodnjo. Ostalih 20 % pa odpade na razvojne naloge, to so naloge v zvezi z osvajanjem novih izdelkov. To razmerje ni najbolj ugodno, ker je premalo pozornosti posvečeno novim proizvodom in bo zato v bodoče potrebno predvsem večati število razvojnih nalog.

Detalj iz razvojnega laboratorija

Detalj iz DE velopnevmatikarna

jo svojo obliko: iz denarnih sredstev se spreminjajo v reprodukcijski material, se spreminjajo v proizvodnjo, nato pa kot končni izdelki in terjatve do kupcev. Če v tem ciklusu nastane zastoj, je to lahko posledica bodisi tega, da so bile nabavljene surovine, ki jih v proizvodnji ni mogoče uporabiti ali je faktor obratnosti slabši, če niso bila pravočas-

investicijsko in osebno potrošnja na eni strani ter dosežemo produktivnostjo v družbenem merilu na drugi strani.

Namen informacije ni bil v tem, da opišemo vse mogoče situacije, ki vplivajo na likvidnost oz. nelikvidnost, pač pa predvsem v tem, da poskušamo dati približno logično pojasnitev termina.

RUDI BABNIK

Privatna zdravniška praksa

V naši obratni ambulanti. Članek objavljamo na 4. strani

Ob nenadni in nenadomestljivi izgubi mojega moža in skrbnega očeta

JANEZA BITENCA

naša najprisrčnejša zahvala vsem, ki so nam ustno in pisмено izrekli sožalje, vsem številnim darovalcem cvetja in vsem, ki so ga spremili na njegovi prerani zadnji poti.

Zahvaljujemo se sindikalni podružnici in samoupravnim organom Save za vso izkazano pomoč ter tov. Mirku Klemencu za poslovilne besede.

Posebno zahvalo dolgujem socialnemu delavcu Blažu Studnu za njegovo vsestransko pomoč in oporo, ki mi jo je nudil v najtežjih dneh.

Prav tako se iskreno zahvaljujem njegovim sodelavcem in mnogim članom kolektiva ter sosedom stanovanjske zadrage za denarno pomoč. Zena Ada in otroka

Sindikati ne morejo podpirati idej o razširjanju privatne zdravniške prakse

Predlog nekaterih zdravstvenih delavcev na ljubljanski polikliniki, da bi uvedli amouante za samoplačnike in s tem omogočili boljše in strokovnejše obdelavo pacientov, je navaadna prevara in želja le-teh za uveljavitev ponovne privatne prakse.

Vsi razlogi, dokazi, ki jih v ta namen navajajo so le deino točni. Najbolj pa jim lahko zamerimo to, da se ves čas hvalijo s humanostjo in socializmom, v isti sapi pa delijo ljudi na kaste. Tudi če resnično življenje deli ljudi na kaste, jih mi zdravniki v nobenem primeru ne smemo ter jih ocenjevati samo po debelini njihove denarnice.

Realna možnost rešitve sedanjih težkih finančnih problemov v zdravstveni službi leži v razvijanju sedanje organizacije zdravstvene službe, ne pa v odpiranju ambuliant za samoplačnike.

Do sedaj nismo na področju organizacije zdravstvene službe naredili ničesar, oz. zelo malo, čeprav vemo, da so se pogoji, v katerih živimo od osvoboditve do danes, bistveno spremenili.

Se vedno vlačimo za seboj okostenelo parazitsko organizacijo socialnega zavarovanja, za katero že dolgo vemo, da je v taki obliki nemogoča. Govorimo že najmanj pet let o reorganizaciji, vendar se do sedaj ni še nič spremenilo.

Po osvoboditvi dalje gre vse življenje v smeri hitrejšega razvoja v gospodarstvu, kulturi in znanosti, logično mora temu slediti tudi razvoj medicine. Če je temu tako, potem je ta razvoj namenjen ljudem, ne pa samemu sebi. Na eni strani imamo višjo raven splošne kulture človeka, na drugi strani razvoj medicine, torej lahko sklepamo, da ljudje zahtevajo najsodobnejšo strokovno obdelavo, do katere imajo pravico vsi, ker so vsi prispevali, da je do tega razvoja prišlo, ne pa samo nekateri. Po drugi strani pa ugotavljamo, da ne moremo nuditi vsega znanja ljudem, ker imamo premalo sredstev in neustrezno organizacijo.

Poteg tega bi bila posledica ambuliant za samoplačnike tudi ta — kar nam po vsem svetu zavida — da bi izgubili kontrolo nad zdravstvenim stanjem prebivalstva. Kajti ambulanti za samoplačnike na ljubljanski polikliniki bi sledile podobne ambulante kot »gobe po dežju«. To bi v bistvu pripeljalo do ponovne legalizacije privatne prakse.

To je le nekaj navržnenih misli o ideji posameznikov, da bi se odprle ambulante za samoplačnike.
dr. JAKA VADNJAL

Delovne organizacije, člani sindikata, občinski sindikalni sveti, organizacije strokovnih sindikatov zahtevajo, da se slovenski sindikati in tudi zdravstveni delavci opredelijo proti nekaterim zahtevam in predlogom za razširitev privatne zdravniške prakse in proti najnovejšim idejam, naj bi se v okviru zdravniške službe kot redna oblika zdravstvene pomoči in zdravstvenih storitev odprle ambulante za samoplačnike.

Sindikati so bili v svojem dosedanjem prizadevanju za napredek zdravstvene službe in za njeno sodobnejšo organizacijo ter zlasti za učinkovitejšo zdravstveno varstvo delovnih ljudi zelo odločni v svojih stališčih in prav tako v svojih ukrepih. Napredek v zdravstvenem varstvu slovenskega prebivalstva je najtesneje povezan z napredkom in sodobnejšo organizacijo zdravstvene službe kot družbene dejavnosti. Sindikati so se pri tem zavzemali in se bodo tudi v bodoče dosledno usmerjali v svojih zahtevah za tako zdravstveno varstvo, ki naj bi bilo zagotovljeno in enako dostopno vsem zavarovancem ne glede na njihov socialni položaj in gnotne razmere. Varstvo zdravja

in delovnih sposobnosti prebivalstva ni mogoče in se ne sme povezovali v odvisnosti od možnosti posameznika in od dostopnosti zdravstvene službe. Politiko zdravstvenega varstva delovnih ljudi moramo razvijati in jo lahko razvijamo le v okviru zdravstvenega zavarovanja kot solidarne oblike zagotavljanja enakih možnosti vsem občanom na uporabo zdravstvenih storitev. To pa bo mogoče le ob sistematičnem razvijanju take zdravstvene službe, ki bo dostopna vsem — od svojih osnovnih oblik do najvišjih specializiranih zavodov. Sindikati ne morejo dati podpore idejam, ki bi pomenile zapiranje možnosti, da vsak občan lahko uporabi in zahteva pomoč najbolj priznanih in uglednih zdravstvenih strokovnjakov.

Ne samo s stališča družbenih odnosov, ki zlasti na področju zdravstvenega varstva zahtevajo odpravljanje socialnih neenakosti, marveč tudi s stališča sodobne medicinske znanosti in vseh doganj o organizaciji zdravstvene službe, je nujno treba razvoj naše zdravstvene službe usmerjati v njeno nujno funkcionalno povezanost in sodelovanje. Nikakor pa

je ne bi smeli razbijati z različnimi oblikami, ki delujejo proti njeni integraciji.

Sindikati odločno nasprotujejo vsaki obliki legalizacije prakse, ki bi dejansko pomenila privatno prakso ob izkoriščanju družbenih sredstev, ki so vložena v zdravstveno mrežo in njene kadre, pa naj bi taka praksa služila posameznim zdravstvenim delavcem ali pa samo določenim kategorijam državljanov.

O teh vprašanjih so slovenski sindikati že zavzeli svoja stališča tako ob uveljavljanju nove zakonodaje o organizaciji zdravstvene službe, kot tudi ob razpravah o bodočem razvoju zdravstvenega zavarovanja v Sloveniji. O položaju ter perspektivi zdravstvene službe pri nas bodo republiški sindikalni forumi ponovno obravnavali omenjene zahteve sindikalnih in drugih organizacij. Pri vseh odgovornih činiteljih se bodo odločno zavzeli proti vsaki zamisli, ki bi pomenila družbeno politično, socialno in etično nesprejemljive oblike uveljavljanja zdravstvenega varstva.

PO INTERNIH INFORMACIJAH RO ZSS

Delo pri mešanju zmesi na mikserju je izredno naporno.

Personalne vesti

V mesecu avgustu so se v našem podjetju na novo zaposlili:

Miro Krumpak — delavec na dvovalju pod mikserjem M-18, Gortnar Jože — transportni delavec, Gornik Slavka — oddaja tehničnih izdelkov, Plut Antonija — čistilka, Udovčić Anica — vulkanizer velozračnic, Čebašek Alojz — pom. delavec pri dvovaljniku pod mikserjem M-18, Kapitanović Zdravko — pom. delavec pri dvovaljniku pod mikserjem M-18, Rupar Anton — transportni delavec, Rozman Branko — pakiranje žičnih plaščev, Rotar Drago — transporter vista, Bajželj Slavka — konfekar spir. cevi, Mlinar Ivan — pomoč pri vulkanizaciji, Gašperlin Slavko — konfekar tovornih plaščev, Kocjan Ivan — pregrevalec in trgalec protektor-

ja, Kavčič Borut — sestavljalac hlačnic, Petre Bogdan — kašer, Gantar Zvonko — vulkanizer na preši 500 x 600 x 600, Drinovc Janko — konfekar tovornih plaščev, Crnovoda Nedelko — pregrevalec in trgalec, Špiček Rajko — vulkanizer na preši 500 x 500, Mandić Jovo — pomoč pri brizganju, Litrop Anton — opletillec cevi s prejo na fleksibilnih in jeklnih jedrih, Pervanja Rajko — pomočnik konfekarja cevi, Zplotnik Ožbolt — vakuum sušenje, Veher Jože — delo v žagovini, Kotnik Jože — strojno brušenje, Zupan Jernej — pregrevalec zmesi za brizganje, Gorjanc Janez — električar II, Stanisavljevič Borislav — skladišni delavec v filijalnem skladišču Beograd, Zrinski štefan — laborant I, Jensko Mar-

Drugi o nas

Cas nas priganja z vseh strani in razumljivo je, da večina izmed nas nima dovolj časa, da bi bili »z vsem na tekočem«. Radio, televizija, dnevni in tedenski tisk in končno še naše glasilo — vse to nas dobesedno zasuje s svojimi informacijami.

Zato novico, objavljeno v enem izmed sredstev obveščanja (razen našega glasila) slišimo dostikrat prej od sodelavca, znanca ali prijatelja kot pa jo sami slišimo ali preberemo.

Kdo in kaj poroča o nas?

V uredništvu smo pred dobrimi tremi leti pričeli zbirati podatke o tem. Žal, samo podatke oz. pisane prispevke, objavljene v tisku in RTV v Sloveniji.

Novinarji radi zahajajo v naše podjetje. Marsikdo je že pohvalil, da v Savi lahko dobi vse informacije in v vsakem času. Kljub pre-zaposlenosti se naši strokovnjaki, predstavniki organov upravljanja ali družbeno političnih organizacij radi odzovejo vabilu novinarjev.

LETO 1969:

Prvi zapis o Savi je bil objavljen že 11. januarja: ODGOVORNOST DELAVCEV V SAMOUPRAVI (Glas).

IZ PRVE ROKE je naslednji sestavek, ki ga je objavila Delavska enotnost 13. januarja.

V isti številki Delavske enotnosti je bil objavljen tudi članek Milana Pogačnika, urednika tega lista USTVARJANJE POGOJEV ZA URESNICEVANJE ODGOVORNOSTI SAMOUPRAVLJALCEV.

Dnevnik Delo v januarju predstavlja bralcem naše podjetje.

17. januarja tudi tednik Komunist piše o tej temi.

Ob koncu januarja so zapisali v Glas: SAVSKI FOLKLORISTI IN OKTET NE POCIVATA.

Delo piše 12. februarja, da je za predstavo Hlapci prevezla Sava pokroviteljstvo.

V isti številki pa ta dnevnik piše tudi SAVA VABI STROKOVNJAKE.

FRANC POPIT je obiskal naše podjetje 20. februarja in v prvi naslednji številki je o tem pisal Glas.

19. marca je bil v listu Glas objavljen prispevek ZIMSKE GUME Z ŽEBLJI. Sestavek je pripravil J. Prusnik, eden od udeležencev I. zimskega rallyja Jugoslavije.

Iz našega podjetja smo imeli letos kar tri predloge za republiške poslance: Janez Beravs, Borut Snuderl in Peter Bogataj. Glas jih je svojim bralcem predstavil 22. marca.

19. in 23. marca je isti list pisal o savski proslavi 50-letnice KPJ in udeležbi Savčanov na proslavi v Velenju.

Aprila o našem podjetju nismo zasledili nobene informacije v tisku.

(Dalje prihodnjilj)

Nasvidenje v Kozjem!

Še dobrih deset dni nas loči od velikega mladinskega zborovanja v počastitev 50. obletnice ustanovitve ZKJ, Skoja in sindikatov, ki bo 14. septembra v Kozjem na Štajerskem. Organizatorji predvidevajo, da se bo tam zbralo preko 15.000 mladincev iz cele Slovenije in zamejstva. Na prireditvi bo govoril član Izvršnega biroja predstva ZKJ Edvard Kardelj.

Slavje se bo začelo že v soboto, 13. septembra, ko bodo v Kozje slovesno vkorakali taborniki iz Primorske in prižgali taborni ogenj. Taborniki se bodo pogovarjali tudi z borci in aktivisti NOB iz tega področja.

V nedeljo dopoldne bodo pripadniki enot teritorialne obrambe in jugoslovanskega vojnega letalstva izvedli desant, po desantu pa bo koncert godbe na pihala Rudarskega šolskega centra iz Velenja.

Ob enajstih se bo pri novi osnovni šoli začela osrednja proslava. Zapel bo mladinski zbor iz Maribora, nato pa spregovoril tovariš Edvard Kardelj, ki bo govoril približno do dvanajste ure.

V kulturnem programu bo sodelovalo na desetine najrazličnejših mladinskih pevskih zborov, glasbenih ansamblov in folklornih skupin. Zastopana bo tudi Gorenjska: pevski zbor Gimnazije iz Kranja, folklorna skupina iz tovarne Sava in folklorna skupina iz Škofje Loke.

Med tem časom bodo svojo dejavnost prikazale tudi nekatere specializirane mladinske organizacije. Najbolj zanimivi bodo gotovo celjski raketarji, ki bodo izstrelili raketo. Po tem bo množična gasilska vaja, pri kateri bodo sodelovale gasilske mladinske desetine iz Slovenije. Za zabavo pa bo skrbel narodno-zabavni ansambel Bratje Kovačič.

Zelimo, da se tudi mladina iz naše tovarne v čim večjem številu udeleži manifestacije v Kozjem. Tja bomo odpotovali s posebnimi avtobusi. Namen naše udeležbe pa ni samo prisostvovanje na proslavi, ampak tudi spoznanje teh, nam zelo odmaknjenih krajev. Torej, nasvidenje 14. septembra v Kozjem!

ta — pomoč v kuhinji počitniškega doma Crikvenice, Kozjak Nevenka — strojni knjigovodja II — stažist, Javornik Dragica — likvidator II — stažist, Rančigaj Helena — industrijski oblikovalec — stažist, Babič Marija — analitik trga, Prosen Nikola — konstruktor I, Benjocki Vladimir — prodajalec v prodajalni Osijek, Stamenković Vlasti — prodajalec v prodajalni Niš, Kancilja Miroslav — prodajalec v prodajalni Kranj, Furač Nevenka — administrator v prodajalni Zagreb, Petrić Franjo — prodajalec v prodajalni Zagreb.

Vsem novozaposlenim želimo, da bi se v našem podjetju dobro počutili.

V tem času so podjetje zapustili:

Gorše Slavko — odšel v JLA, Novak Jože — sporazumno, Urbanič Jože — sporazumno, Smaj-

der Franc — odšel v JLA, Janežič Cveto — sporazumno, Košenina Milan — samovoljna prekinitev dela, Mlakar Miro — samovoljna prekinitev dela, Debevc Milan — prekinitev dela — Debevc Ivan — samovoljna prekinitev dela, Šaruga Franc — odšel v JLA, Hribar Franc, Pogačnik Marjan, Sinko Andrej — sporazumno, Relja Vlado samovoljna prekinitev dela, Urbha Francka — sporazumno, Štefe Miro, Šeruga Davorin, Lamovšek Stane, Podobnik Janez, Homan Dušan — odšli v JLA, Meglič Stanislav — samovoljna prekinitev dela, Stojmirovič Stanoje — pretek določenega časa, Lapajne Zdenka — sporazumno, Bitenc Janez — umrl, Dimitrijevič Mira — odpuščen v poskusnem roku, Benjocki Vladimir — odšel v poskusnem roku, Zplotnik Srečko — samovoljna prekinitev pred pretek določenega časa.